

Očuvanje graditeljske baštine – preporuke za projektante, nadzorne inženjere i izvođače

Željko Trstenjak

dipl. inž. arh. Željko Trstenjak, konzervator u mirovini i ovlašteni arhitekt

Sanacija vlage

- Osjetljiva tema u graditeljstvu, s više aspekata
- Nedovoljno znanje jer ne postoji školovanje
- Potreban multidisciplinarni pristup
- Zbog pomanjkanja znanja - nesigurnost u izboru metode sanacije i posljedično čini se previše, a to uzrokuje još veće štete
- Konzervator ima zadaću očuvati kulturno dobro
- Zbog očuvanja potrebni su zahvati koji usporavaju proces starenja i otklanjaju štetne utjecaje
- Jedan od takvih je vlaga
- Vlaga je uzrok najvećeg postotka šteta na građevinama
- Za konzervatore prihvatljive su reverzibilne metode
- Jedna od takvih je drenaža, izvana i iznutra
- Preporuča se upotreba tehnika i materijala sukladnih izvornim

Primjeri šteta uzrokovanih vlagom i neodgovarajućim zahvatima

Primjeri šteta uzrokovanih vlagom i neodgovarajućim zahvatima

Primjeri šteta uzrokovanih vlagom i neodgovarajućim zahvatima

Primjeri šteta uzrokovanih vlagom i soljenjem ulica zimi

Primjeri šteta uzrokovanih vlagom i soljenjem ulica zimi

Kako je bilo nekad?

Metode koje smanjuju vlažnost

Metode koje smanjuju vlažnost

Metode koje smanjuju vlažnost

Metode koje smanjuju vlažnost

Metode koje smanjuju vlažnost

Metode koje smanjuju vlažnost

Nedostatno poznavanje povijesnih tehnika i materijala

- Obrtnički radovi, poput fasaderskih, gotovo da i ne postoje - zahtjevne detalje arhitektonske plastike danas izvode restauratori
- Za kameno-klesarske, kovačke, stolarske pa i ostale obrtničke radove sve je teže pronaći izvođača
- Nedostatno je i znanje projektanata o povijesnim tehnikama i materijalima
- Preporuka je da se školovanje projektanata i zanatlija dopuni
- Predstoji obnova zgrada u Zagrebu i pomanjkanje potrebnih stručnjaka će se teško riješiti

Nedostatak stručnjaka

Nedostatak stručnjaka

Nedostatak stručnjaka

Nedostatak stručnjaka

Nedostatak stručnjaka i ponude proizvoda

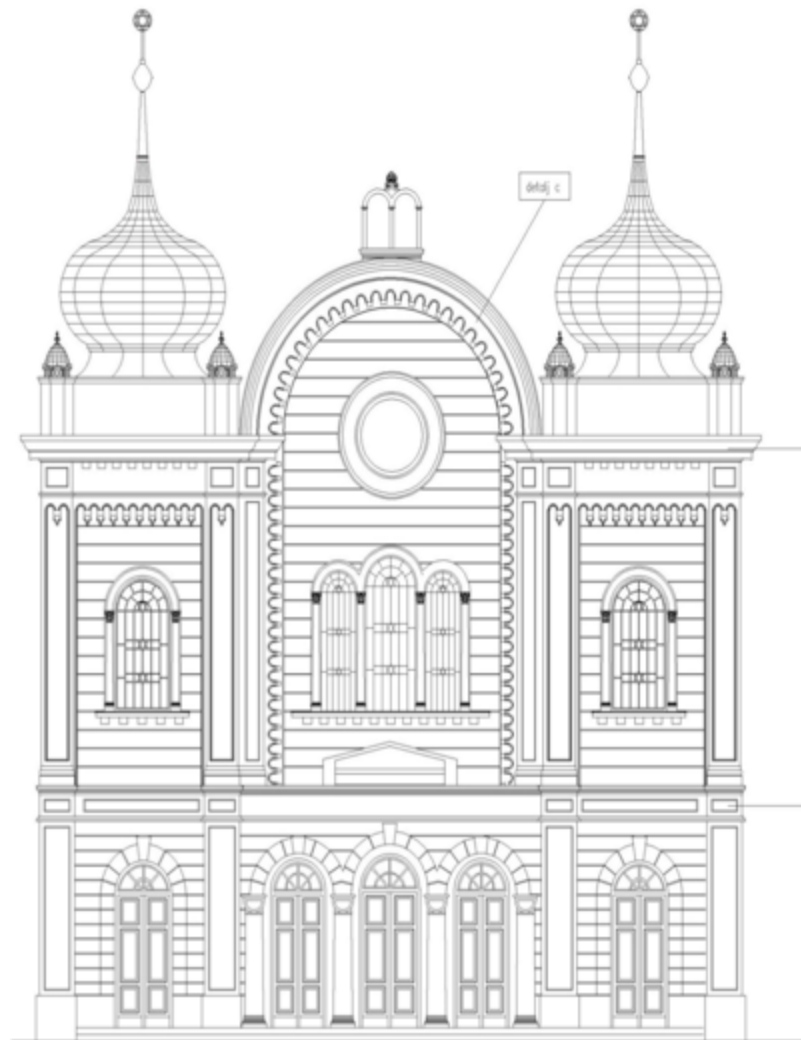
Neprimjerene tehnike mogu izazvati štetu

Zahtjevna rekonstrukcija povijesnog pročelja i konstrukcije

Zahtjevna rekonstrukcija povijesnog pročelja i konstrukcije

Zahtjevna rekonstrukcija povijesnog pročelja i konstrukcije

Zahtjevna rekonstrukcija povijesnog pročelja i konstrukcije

Zahtjevna rekonstrukcija povijesnog pročelja i konstrukcije

Zahtjevna rekonstrukcija povijesnog pročelja i konstrukcije

Često pitanje konzervatoru – obnavljati ili zamijeniti

- Zbog nedostatka stručnjaka, ponude proizvoda i posljedično straha od visoke cijene često se konzervatoru predlaže uklanjanje starog i zamjena novim
- To se jednako odnosi na sitnu opremu kao i na cijele građevine
- Za konzervatore takva dilema ne postoji jer je njihova zadaća očuvanje integralnog kulturnog dobra što duže
- Zamjena je nužna kada su pojedini dijelovi kulturnog dobra dovedeni u stanje koje zahtijeva njihovu zamjenu

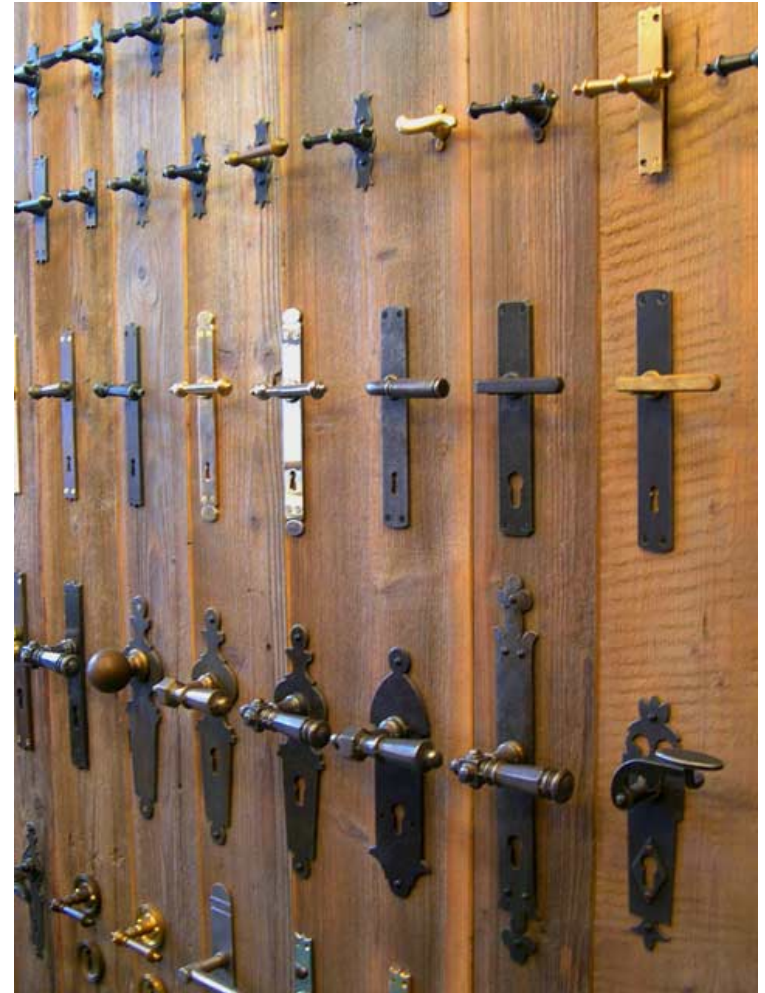
Nedostatak stručnjaka

Nedostatak stručnjaka

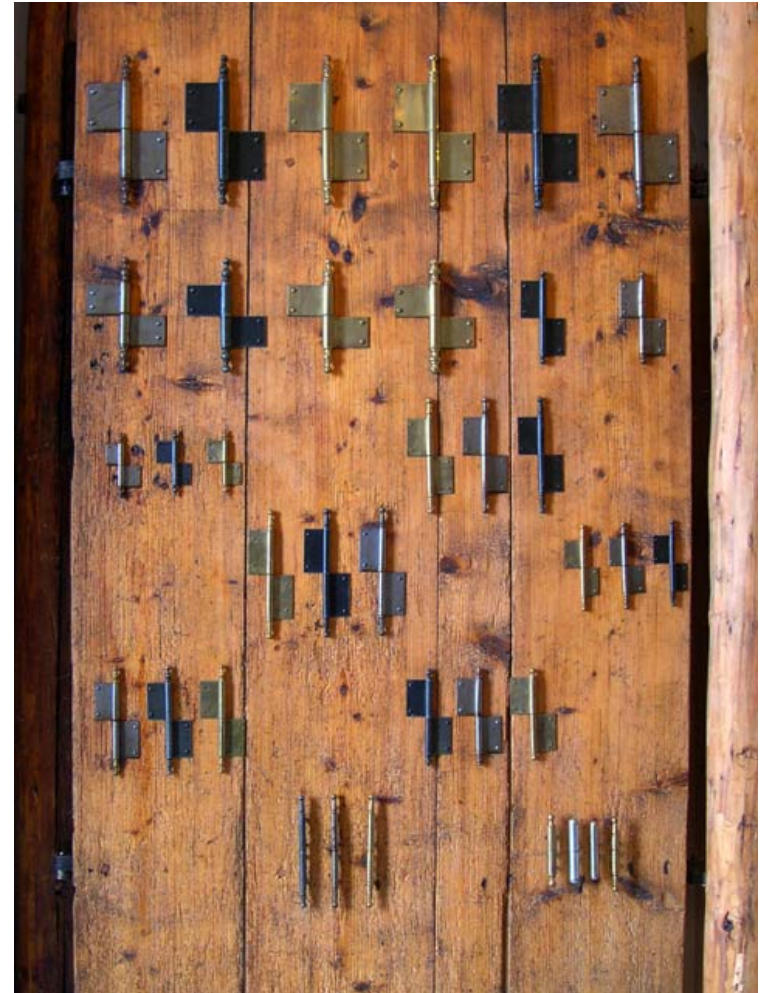
Nedostatak stručnjaka i ponude proizvoda

Nedostatak stručnjaka i ponude proizvoda

Nedostatak stručnjaka i ponude proizvoda

Nedostatak ponude proizvoda

Peto pročelje kakvo je bilo nekad

Peto pročelje danas

Usporedimo staro i novo!

Evo pokušaja da očuvamo dio starog!

Obnova ili zamjena?

Zašto su dimnjaci važni?

Krovni vijenac je pao nakon izvedbe ab ploče

Poboljšanje energetske svojstava

- Kulturna dobra, bez obzira na starost, rijetko mogu udovoljiti svim zahtjevima energetske učinkovitosti
- Najčešće je prihvatljivo poboljšanje energetske svojstava prozora, podova i stropova te ponekad vanjskih zidova s unutarnje strane
- Preporuka projektantima je da u najranijoj fazi projektiranja uključe konzervatore

Prozori

Prozori

Prozori

Prozori

Prozori

Primjer baštine koja je izgubila identitet – prije obnove

Primjer baštine koja je izgubila identitet –poslije obnove

Primjer baštine koja podnosi energetska obnovu izvana - prije zahvata

Primjer baštine koja podnosi energetska obnovu – poslije zahvata

Primjer baštine koja ne podnosi energetska obnovu izvana

Primjer kulturnog dobra koje ne podnosi energetske obnovu izvana

Jesu li konzervatori uvijek konzervativni?

- Konzervatore se često doživljava kao protivnike promjena
- Konzervatori su svjesni da je kompromis, koji je nužan zbog promjena koje nosi suvremeni život, uvjet za opstanak mnogih kulturnih dobara
- Pri tome je važno da se suradnjom i uvažavanjem svih uključenih, pronađu rješenja najmanje štetna za kulturno dobro i da su reverzibilna

Suvremene intervencije

Suvremene intervencije

Suvremene intervencije

Zaključak

- Obnova kulturnih dobara je danas, u Europi, gospodarski, vrlo važna djelatnost
- Navodno, po broju zaposlenih i obrtaju novca, nadmašuje auto industriju
- Stoga je važno uložiti napore da se poboljšanjem školovanja osiguraju stručnjaci koji će moći i nadalje svladavati izazove i omogućiti očuvanje kulturne baštine za sljedeće generacije

